

DROGE OGEN, PUNCTUM PLUG & BLEPHARITIS

DROGE OGEN

DEFINITIE

Patiënten met klachten van droge ogen hebben vaak last van een zandgevoel, branderig gevoel, irritatie, pijn en / of wazig zien. Het is een veelvoorkomende aandoening. Er zijn verschillende factoren die invloed hebben op het ontstaan van de klachten. De behandeling van droge ogen is daardoor lastig.

TRAANFILM

De traanfilm heeft als belangrijkste functie het oog vochtig te houden. Bij elke knipperslag wordt het traanvocht in een dun en gelijkmatige laagje over het oog verdeeld. De traanfilm bestaat uit 2 delen: een dikkere laag met slijm en water, die wordt geproduceerd in de slijmbekercellen en traanklieren en een dun olielaagje bovenop de waterige slijmerige laag die wordt geproduceerd in de Meibomklieren in de oogleden (ooglidrand net achter de wimpers). Door dit laagje verspreiden de tranen zich goed over het oogoppervlak en kunnen tranen minder snel verdampen. Door deze laag droogt het oog normaliter niet uit.

KLACHTEN

Droge ogen veroorzaken klachten van rode en geïrriteerde ogen. Vaak hebben patiënten het idee dat er zand of stof in het oog zit. Ook tranende ogen kunnen een teken van een droog oog zijn. Als gevolg van irritatie maakt de traanklier meer tranen aan. Deze tranen zijn echter minder goed van kwaliteit. Deze tranen blijven niet goed op het oog maar rollen over de wangen. Daarnaast kan een droog oog ook zorgen voor minder goed zien,

OORZAKEN

- A. Te weinig traanproductie. De traanklieren produceren te weinig water voor de tranen. Dit kan voorkomen bij bepaalde aandoeningen o.a. de ziekte van Sjogren, medicatie gebruik of ouder worden.
- B. Minder functioneren van het olielaagje op de traanfilm. Het olielaagje op de traanfilm wordt geproduceerd door de kliertjes in de oogleden (de Meibomklieren). Wanneer deze verstopt raken of niet goed meer werken wordt er minder olie geproduceerd. Deze olielaag is noodzakelijk voor het goed verspreiden van de traanfilm over het oogoppervlak en voorkomt het verdampen van de traanfilm.
- C. Gevoelszenuwen op het oogoppervlak of verder in de hersenen zijn te gevoelig geworden. Hierdoor voelen normale prikkels als pijnlijk voor de patiënt. Dit is lastiger vast te stellen en vaak moeilijk te behandelen.

Ook omgevingsfactoren spelen een rol bij klachten van droge ogen. Bijvoorbeeld langdurig schermgebruik dat leidt tot verminderd en incompleet knipperen. Dit zorgt voor meer en snellere verdamping van de aanwezige tranen. Daarnaast zijn ook bepaalde voedingsstoffen en medicijnen geassocieerd met een verhoogd risico op droge ogen.

Daarnaast kunnen klachten van droge ogen ook worden veroorzaakt door andere oogaandoeningen zoals allergische oogaandoeningen (meestal gepaard gaande met jeuk), infecties van het oogoppervlak, auto-immuunontstekingen van het oogoppervlak, ooglidafwijkingen, stoornissen in de zenuwen van het oogoppervlak en aandoeningen rondom en in het oog (bijvoorbeeld in de oogkas of bijholtes).

BLEPHARITIS

Definitie

Blepharitis is een chronische (langdurige) ontsteking van de ooglidranden, wimpers of Meibomklieren. Het is een veelvoorkomende oorzaak van droge ogen en droge ogen klachten. Blepharitis speelt bij ongeveer 75% van de patienten met droge ogen een rol. Blepharitis kan worden onderverdeeld in blepharitis anterior (voorzijde van het ooglid rond de wimpers) en blepharitis posterior (achterzijde van het ooglid rond de Meibomklieren)

Blepharitis anterior

Kenmerkend voor blepharitis anterior zijn korstjes, schilfers en /of vette afzettingen rond de wimpers. Deze afwijkingen worden meestal veroorzaakt door teveel bacteriën op de ooglidrand (Staphylococci blepharitis) of door een verhoogde talgproductie van de zweet- en talgkliertjes in de oogleden (Seborroeische blepharitis). Soms speelt ook een mijt een rol in het ontstaan van blepharitis (Demodex blepharitis). De bacteriën, mijten en hun afvalstoffen en overschot aan talg kunnen de oogleden irriteren.

Blepharitis posterior (Meibomdysfunctie)

Bij blepharitis posterior is er sprake van een verminderde werking van de Meibomklieren in de oogleden. De klieren produceren niet meer voldoende olie of een te lage kwaliteit olie voor de traanfilm. De olie is niet meer mooi helder en olijfolie-achtig maar verdikt en korrelig. De klieren kunnen hierdoor verstopt raken. De ooglidrand kan verdikt en rood worden en ook kunnen er opgezette bloedvaatjes te zien zijn (Teleangiectasieën), de wimpers kunnen verkleuren, uitvallen en de ooglid rand kan onregelmatig van vorm raken.

DIAGNOSTIEK

- A. Inventarisatie risicofactoren
- B. Oogheelkundig onderzoek
  - I. Aankleuren van oogoppervlak met kleurstof (fluoresceïne)
Bij gezonde ogen kleurt er nauwelijks iets aan aan het oogoppervlak. Bij ernstige droge ogen kan een groot deel van het oogoppervlak aankleuren.
  - II. Break-up time van de tranen: na knippen wordt gekeken hoe lang het duurt voordat er ergens een droge plek ontstaat in uw traanfilm. Wanneer dit te snel gebeurt dan is de traanfilm van onvoldoende kwaliteit om uw oog goed te beschermen.
  - III. ooglidbeoordeling: mbv een microscoop worden uw ogen en uw ooglid onderzocht op tekenen van blepharitis.

BEHANDELING

Helaas zijn droge ogen over het algemeen niet te genezen. Het betreft een chronische aandoening die kan terugkomen na eerdere verbetering. Wel kunnen we de kwaliteit van zien verbeteren en het gevoel van droge ogen verminderen. Er zijn veel opties om klachten te minimaliseren. De behandeling van droge ogen kenmerkt zich door trial and error. D.w.z. er moeten verschillende behandelingen worden geprobeerd tot er een combinatie is gevonden van behandelingen die werkt bij de individuele patiënt.

BEHANDELINGEN

RISICOFACTOREN BEPERKEN

U kunt de luchtvochtigheid verbeteren en airco vermijden. Het aanpassen van medicatie die droge ogen veroorzaakt. Schermduur beperken of frequente pauzes inlassen.

KUNSTTRANEN

Er zijn verschillende kunsttranen beschikbaar deze bestaan uit druppels, gels en zalf. Het is een periode van proberen welke druppel, gel of zalf het beste bij u werkt of in welke combinatie dit het beste werkt en bevalt. Bij droge ogen is het belangrijk dat er gedruppeld wordt met conserveermiddelvrije kunsttranen. Het conserveermiddel in druppels kan namelijk de klachten van droge ogen verergeren.

OOGLIDHYGIENE

De behandeling van blepharitis bestaat uit het dagelijks schoonmaken van de oogleden, massage van de oogleden, het toedienen van warme kompressen of maskers, het innemen van antibiotica tabletten of -druppels / zalf. Wij bevelen aan om dit twee keer per dag te doen. Hierdoor wordt de kwaliteit van de traanfilm beter en zijn er minder irriterende stoffen zoals toxines van bacteriën op het oogoppervlak.

POLIKLINISCHE BEHANDELING (PUNCTUM PLUGS)

Naast de bovenstaande opties is het ook mogelijk om een punctum plug te plaatsen. Dit is een veilige en comfortabele korte behandeling om te ondergaan. Met een punctum plug blijven de tranen langer op het oogoppervlak.

MEDICIJNEN

Bij ernstigere of hardnekkige droge ogen kunnen medicijnen verlichting geven. Zoals ontstekingsremmende medicijnen zoals steroiddruppels of cyclosporine druppels, bepaalde antibiotica druppels of tabletten, of slijmverdunders (acetylcysteïne). In uitzonderlijke gevallen kunnen serumdruppels (druppels gemaakt van bloed), pijnmedicatie of andere geneesmiddelen die niet specifiek geregistreerd zijn voor droge ogen worden voorgeschreven.

OVERIGE OPTIES

Er zijn nog een aantal hulpmiddelen beschikbaar om klachten te verminderen zoals bijvoorbeeld een kappenbril, bandage contactlenzen en scleralenzen.

PUNCTUM PLUG

WERKING

De oogleden (boven en onder) hebben aan de neuskant een traanpunt (punctum). Een afvoerkanaaltje voor de tranen van het oog richting de neus. Door het plaatsen van een plugjes in het traanpuntje kan de traanafvoer naar de neus geblokkeerd worden en wordt het oogoppervlak vochtiger. Uw eigen (of gedruppelde) tranen blijven daardoor langer aanwezig. Dit kan helpen om het oogoppervlak te beschermen tegen droogte en klachten van droge ogen verminderen.

De behandeling is omkeerbaar, d.w.z. het plugjes is heel makkelijk door uw of door ons te verwijderen. Uit studies blijkt dat punctum plugs een zeer effectieve behandeling zijn van droge ogen.

PLAATSEN VAN EEN PLUG

M.b.v. een pincet wordt door de oogarts de plug in de traanpunt geplaatst. Soms moet de opening van de traanbuis iets wijder worden gemaakt met een instrumentje om de plug goed te kunnen plaatsen. Al deze behandelingen zijn pijnloos en zijn over het algemeen binnen een minuut geplaatst.

Oogkliniek Zuid-Nederland

Patiënten Folder

RISICO'S

Het plaatsen van plugjes is een hele veilige behandeling. Er zijn weinig risico's. Er bestaat een risico van allergische reactie of ontsteking doordat het lichaam kan reageren op het materiaal van de plug. Soms zorgt een plug dat mensen wat meer gaan tranen. Dit is onschuldig maar kan soms hinderlijks zijn. In die gevallen kan besloten worden om de plug te verwijderen.